

N:o 169.

Af Herr Lasse Jönsson: Om förtydligande af Kongl. förordningen den 30 December 1863 angående upphörande af grundräntas utgörande af såg- och mjölqvarnar m. m.

Kongl. Maj:ts nådiga kungörelse af den 30 December 1863 angående upphörande af grundräntors utgående af såg- och mjölqvarnar m. m. stadgar jemväl befrielse från rotehålls- och rustningsränta, hvarför sjelfva qvarninrättningarna blifvit indelta till effektiv rustning och rotering, hvilken ränta skulle afskrifvas och af statsverket ersättningsvis öfvertagas från och med ingången af år 1864.

Alla qvarnar, vare sig indelta till rustning eller rotering, eller sådana hvilkas ränta varit statsverket behållen, skola alltså, jemlikt bevillningsstadgarne, hvilka sedan 1863 varit och äro gällande, för årliga inkomster såsom fabriksinrättningar taxeras och utgöra stadgad bevillning.

Den nådiga förordningen i fråga upphäfver icke indelningsverket och kan väl ingalunda hafva för afsigt att betunga någon mera än en annan; men så är likväl förhållandet för alla de personer hvilka åtminstone inom Skåne äro i besittning af till rustning indelta qvarnlägenheter. Mjöl- och sågqvarnar skola såsom fabriksinrättningar, heter det, i stället för deras grundräntor, påföras bevillningsafgift på sätt i gällande bevillningsförordning stadgas.

I 6:te punkten af åberopade nådiga förordning föreskrifvas de åtgärder, som böra vidtagas för utrönande af hvad belopp ränta och rusttjänst skall afskrifvas från och med år 1864 samt från samma tid ersättas af statsmedlen.

Låt oss nu se hur härmed tillgått och tillgår, d. v. s. huru dessa föreskrifter tillämpas.

En till rustning indelt qvarnlägenhet, till exempel Bjersjömölla, i Christianstads län, med tillydande 28 tunne- 30,5 kappland jord, har, förmedelst af Kongl. Kammar-kollegium genom utslag af den 1 November 1869 fastställd skattläggning 11 R:dr 25 öre ränta å jorden samt 22 R:dr 50 öre ränta å qvarnlägenheten; för dessa sammanlagda grundräntebelopp, 33 R:dr 75 öre, utgöres rustning för ett helt mantal, hvars effektiva kostnader uppgå årligen i medeltal till 300 Riksdaler. Den ersättning som statsverket för här afskrifna grundräntor för qvarnen, nemligen 22 R:dr 50 öre, rättvisligen borde vidkännas, utgör alltså 200 R:dr men, oansedt detta solklara förhållande, godtgöres innehafvaren af lägenheten endast med 22 rdr 50 öre och hvarvid denne aftvingas en årlig present till Kongl. Maj:st och kronan af icke mindre än 177 R:dr 50 öre. Följderna af dessa tryckande bördor äro, att en och annan i sådan casus försatt jordlägenhet är på väg att öfvergifvas och nedläggas.

Då emellertid indelt ränta är liktydigt med effektiv rusttjänst, och indelt ränta aldrig utgått med dess nominela indelta kontanta belopp utan med den flerdubbla effektiva rustningskostnaden, som i mån deraf åligger rutshållet och för dess rusttjänsts fullgörande samt, synnerligast som medintressenterne i rusthållet icke kunna lagligen förpligtas att hvarken till sin helhet eller till en viss del öfvertaga och bestrida slika kostnader för statsverket utöfver hvad som belöper sig på deras egna indelta räntor, så får jag härmed vördsamligen yrka,

att, med förtydligande af Kongl. Maj:ts nådiga förordning af den 30 December 1863, för de räntor som blifvit i kronans jordeböcker afskrifna för sådana qvarnlägenheter, hvilka varit indelta till effektiv rusttjänst, men nu i stället erlægga bevillning såsom fabriksinrättningar, statsverket måtte rättvisligen öfvertaga och utgöra effektiv rustning, i stället för att endast meddela den afskrifna räntans belopp.

Stockholm den 30 Januari 1873.

Lasse Jönsson,
från Christianstads län.
